

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Стратегічна екологічна оцінка»

Ступінь освіти

Освітні програми

магістр

Екологія, Технології
захисту навколишнього
середовища,
Ресурсозбереження в
гірничо-металургійному
комплексі

2024 року вступу

Тривалість викладання

Заняття:

лекції:

практичні заняття:

Мова викладання

1 чверть

осінній семестр

3 години

2 години

українська

Кафедра, що викладає: Екології та технологій захисту навколишнього середовища

Викладачі:

Миронова Інна Геннадіївна

доцентка, канд. техн. наук, доцентка кафедри
екології та ТЗНС

Персональна сторінка

<https://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Mironova.php>

E-mail:

mironova.i.g@nmu.one

Ломазов Павло Костянтинович

асистент кафедри екології та ТЗНС

Персональна сторінка

<https://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Lomazov.php>

E-mail:

lomazov.pa.k@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Стратегічна екологічна оцінка» – фахова освітня компонента спеціальностей 183 «Технології захисту навколишнього середовища» і 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Дисципліна націлена на оволодіння слухачами сучасними теоретичними і практичними знаннями з основ стратегічної екологічної оцінки (CEO) як інструменту збалансованого (сталого) розвитку; набуття умінь та навичок з організації процесу CEO; здобуття знань та вмінь щодо інтеграції процесу CEO з процесами розроблення стратегій, програм і планів на національному та регіональному рівнях; отримання практичних навичок щодо виконання SWOT – аналізу.

Вивчення дисципліни «Стратегічна екологічна оцінка» сприяє розвитку у здобувачів уявлень про збалансований (сталий) розвиток, оскільки він дає можливість враховувати, поряд з економічними, екологічні фактори вже на стадії формулювання цілей, планування та прийняття рішень про провадження тієї чи іншої діяльності.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни полягає у формуванні умінь та компетенцій щодо забезпечення процедури стратегічної екологічної оцінки наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а також розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків реалізації запланованої діяльності; інтеграції стратегічних екологічних оцінок (CEO) у розроблення стратегій, програм і планів на національному та регіональному рівнях.

3. Результати навчання

- аналізувати соціо-економіко-екологічний стан адміністративно-територіальних одиниць та підприємств, екологічних наслідків виконання документів державного планування (SWOT-аналіз);
- розробляти стратегії сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць (населених пунктів, районів, областей) та підприємств з врахуванням специфіки виробничої діяльності;
- оцінювати рівні негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на стан довкілля та здоров'я людини;
- аналізувати та прогнозувати складні явища у природоохоронній діяльності;
- аналізувати вітчизняне та міжнародне природоохоронне законодавство;
- застосовувати вітчизняне та міжнародне природоохоронне законодавство для розробки рекомендацій щодо запобігання або зменшення екологічних наслідків реалізації програмних документів.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Основні поняття, мета, принципи, процедура проведення та суб'єкти стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і їх повноваження
2. Системність та комплексність процесу оцінки екологічних наслідків пропонуєваних стратегій, планів і програм з метою забезпечення їх врахування на ранніх стадіях прийняття рішень разом з соціальними та економічними аспектами
3. Порядок проведення стратегічної екологічної оцінки. Опис та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля. Етапи стратегічної екологічної оцінки (СЕО)
4. Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля
5. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1. Складання алгоритму здійснення стратегічної екологічної оцінки
2. Робота з базою даних національної онлайн-платформи «ЕкоСистема», з інформаційними системами Державної служби геології та надр України, Державного агентства водних ресурсів України, Публічною кадастровою картою, картою Смарагдової мережі (Emerald Network) та іншими вітчизняними та іноземними електронними ресурсами з питань екології, природокористування та захисту довкілля
3. Застосування SWOT-аналізу екологічної ситуації під час проведення СЕО
4. Процедура участі громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля
5. Аналіз матеріалів звітів про СЕО для міст і регіонів України
6. Розробка супровідної документації до процедури СЕО

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Використовуються інструментальна база кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища, а також комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Дистанційна платформа Moodle, MS Office Teams.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90...100	відмінно
74...89	добре
60...73	задовільно
0...59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше як 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом	Бонус
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні		
60	40	30	100	10

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи. Оцінювання практичних робіт здійснюється шляхом розрахунку середнього арифметичного балу за складеними практичними роботами.

Теоретична частина оцінюється за результатами тестування.

6.3. Критерії оцінювання теоретичної частини

Відкриті запитання оцінюються шляхом тестування. 60 тестів. За кожний тест здобувач отримує **1 бал (разом 60 балів)**.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

За кожну практичну роботу здобувач вищої освіти може отримати наступну кількість балів:

40 балів: виявлено підвищений рівень засвоєння обсягу знань і набуття вмінь; якісно, ретельно, самостійно та в повному обсязі виконано завдання. Матеріал викладено в логічній послідовності, без мовних помилок, а власні висновки студента відповідають темі практичного завдання.

30 балів: показано оволодіння достатнім обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано самостійність в отриманні розрахунково-аналітичних даних, але з незначними неточностями; точність і чіткість мови, а власні висновки студента відповідають темі практичного завдання.

20 балів: недостатньо показано оволодіння обсягом знань і вмінь під час виконання завдання; продемонстровано не самостійність в отриманні розрахунково-аналітичних даних, зміст роботи викладений не завжди у логічній послідовності, в роботі зафіксовані не значні помилки, а власні висновки студента не завжди відповідають темі практичного завдання.

10 балів: виявлено змістові й лексичні помилки, зміст роботи викладено не чітко й нелогічно, але продемонстровані знання й уміння в межах навчальної програми.

0 балів: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» <http://surl.li/alvis>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Стратегічна екологічна оцінка».

7.7. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які виконали самостійну роботу (реферат), отримують додатково **10 балів** до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

Зміст самостійної роботи

Вступ

1. Коротка характеристика міста
2. Характеристика поточного стану довкілля міста.....
3. SWOT-аналіз екологічної ситуації в місті
4. Проведення аналізу трендів стану довкілля міста

Висновки

Перелік посилань

Теми самостійної роботи:

№ теми	Назва міста
1	Кременчук
2	Горішні Плавні
3	Жмеринка
4	Запоріжжя
5	Івано-Франківськ
6	Мелітополь
7	Хмільник
8	Бердянськ
9	Долина
10	Енергодар
11	Коломия
12	Ладизин
13	Миргород
14	Полтава
15	Яремче

8 Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Стратегічна екологічна оцінка [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання практичних робіт для здобувачів ступеня магістра освітньо-професійної програми «Технології захисту навколишнього середовища» та освітньо-наукової програми вищої освіти «Ресурсозбереження в гірничо-металургійному комплексі» зі спеціальності 183 Технології захисту навколишнього середовища / О.В. Матухно, І.Г. Миронова, П.К. Ломазов ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2024. – 37 с.

2. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану: практичний посібник. [Електронний ресурс]. URL: https://igu.org.ua/sites/default/files/igu-files/mono/SEA_2022.pdf. - Загол. з екрану.

5. Закон України «Про Стратегічну екологічну оцінку» від 20 березня 2018 р. № 2354-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 16, ст. 138. – [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text> . - Загол. з екрану.

4. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія "Манускрипт"» — Львів, 2019. — 128 с.

5. Методичні рекомендації для проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: практичний посібник. [Електронний ресурс]. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/mp-ceo_web.pdf - Загол. з екрану.

6. Проект «Партнерство для розвитку міст» [Електронний ресурс]. URL: http://pledgdg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/MP-CEO_web.pdf. - Загол. з екрану.

7. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості (посібник) / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія "Манускрипт"» — Львів, 2017. – 28 с.

8. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: начальний посібник. – Київ: К.І.С., 2014. – 88 с.

9. Стратегічна екологічна оцінка : метод. реком. для слухач. / [уклад. : Г. Б. Марушевський, О. В. Берданова]. – К. : К.І.С., 2014. – 44 с.

10. Створення системи стратегічної екологічної оцінки в Україні. – [Електронний ресурс]. – URL: <https://mepr.gov.ua/news/32088.html> . - Загол. з екрану.

Допоміжні

1. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 (із змінами, внесеними згідно з наказом Мінприроди від 29.12.2018 № 465) «Про затвердження Методичних рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/MR-provedennya-SEO_iz-zminami.pdf

2. Директива 2001/42/ЄС Європейського парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку впливу на стан навколишнього природного середовища окремих проектів та програм. – Режим доступу : www.minjust.gov.ua/file/33314

3. Звіт про Стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/aiwbwc>.

4. Кейс-стаді «Стратегічна екологічна оцінка» досвід упровадження в містах України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/529/Keys-Study-CEO.pdf>

5. Екологія, право, людина. Розділ «Огляд процедур CEO». – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://epl.org.ua/poshuk/?searchWord=%D0%BE%D0%B3%D0%BB%D1%8F%D0%B4+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%B4%D1%83%D1%80+%D0%A1%D0%95%D0%9E>